

VENDIM
Nr. 70, datë 17.11.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar
Sokol Berberi	anëtar
Vitore Tusha	anëtare e
Altina Xhoxhaj	anëtare e
Fatmir Hoxha	anëtar
Besnik Imeraj	anëtar
Fatos Lulo	anëtar
Gani Dizdari	anëtar

me sekretare Edmira Babaj, në datën 2.7.2015 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 36 Akti, që u përket palëve:

KËRKUES: Gentian Doda

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014 dhe nr. 00-2014-1772 (188), datë 1.10.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 31, 33, 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, si edhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Gani Dizdari, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Mat, me vendimin nr. 21, datë 26.1.2001, ka vendosur:

"Deklarimin fajtor të të pandehurit Gentian Doda për veprën penale "Vrasje me paramendim", të parashikuar nga neni 78 i Kodit Penal dhe e dënon atë me 20 vjet burgim.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Gentian Doda për kryerjen e veprës penale "Mbajtje pa leje të armëve luftarakë", të parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal dhe e dënon me 1 (një) vit burgim. Në bashkim të dënimeve, në zbatim të nenit 55/1 të Kodit Penal, e dënon të pandehurin Gentian Doda përfundimisht me 20 vjet burgim."

2. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 317, datë 29.6.2001, ka vendosur: *"Mospranimin e ankimit ndaj vendimit penal nr. 41, datë 26.4.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat."*

3. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 38, datë 6.2.2002, ka vendosur: *"Lënien në fuqi të vendimit nr. 21, datë 26.1.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat."*

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 471, datë 26.7.2002, ka vendosur: *"Mospranimin e rekursit të paraqitur nga i gjykuari Gentian Doda."*

5. Pas ekstradimit të tij në Shqipëri kërkuari i është drejtuar gjykatës me kërkesë për rivendosjen në afat të së drejtës së ankimit kundër vendimeve të dhëna në mungesë të tij. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Mat, me vendimin nr. 03/60, datë 29.4.2013, ka vendosur: *"Të pranojë kërkesën e të gjykuarit Gentian Doda për të bërë rekurs kundër vendimit nr. 38, datë 26.2.2002 të Gjykatës Apelit Tiranë, i cili ka lënë në fuqi vendimin nr. 41,*

datë 26.1.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat.”.

6. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014, ka vendosur: “Mospranimin e rekursit të ushtruar nga i gjykuari kundër vendimit nr. 38, datë 6.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë.”.

7. Kërkuesi i është drejtuar sërish Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikim të vendimit të formës së prerë nr. 21, datë 26.1.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat.

8. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014, ka vendosur: “Mospranimin e kërkesës për rishikim.”.

II

9. **Kërkuesi Gentian Doda** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me kërkesë sipas objektit, duke parashtruar këto shkaqe në mënyrë të përmbledhur:

9.1 Është cenuar e drejta e mbrojtjes dhe e drejta për t’u dëgjuar në procesin penal. Për arsye se është gjykuar në mungesë, kërkuesit iu pranua kërkesa për rivendosjen në afat të së drejtës për të paraqitur rekurs. Edhe pse Gjykatës së Lartë i lindte detyrimi të shqyrtonte nëse kërkuesi kishte marrë dijeni efektivisht për procesin, ajo vendosi mospranimin e rekursit, duke i cenuar atij përfundimisht të drejtën për t’u dëgjuar dhe për qenë i pranishëm në procesin e zhvilluar ndaj tij.

9.2 Është cenuar e drejta e aksesit në Gjykatën e Lartë, për arsye se ajo nuk pranoi kërkesën për rishikim dhe nuk u dha përgjigje pretendimeve të ngritura nga kërkuesi për ekzistencën e një garancie të dhënë nga Ministria e Drejtësisë për rihapjen e procedimit penal.

9.3 Është cenuar parimi i gjykimit nga një gjykatë e paanshme, pasi katër gjyqtarë të Gjykatës së Lartë kanë qenë pjesë si e Kolegjit Penal, që ka shqyrtuar rekursin, ashtu edhe e atij që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim.

9.4 Është cenuar parimi i vendimit të arsyetuar, pasi Kolegji Penal nuk ka dhënë arsye të mjaftueshme për mospranimin e kërkesës për rishikim dhe rekurs.

10. **Prokuroria e Përgjithshme**, në parashtrimet me shkrim drejtuar Gjykatës, prapëson sa vijon:

10.1 Pretendimet në lidhje me vendimin që ka shqyrtuar rekursin janë haptazi të pabazuara. Gjykata e Lartë ishte investuar njëherë për shqyrtimin e rekursit, pasi mbrojtësi i kërkuesit kishte ushtruar rekurs në emrin e tij. Në këto kushte, Kolegji Penal nuk mund ta merrte përsëri në shqyrtim atë.

10.2 Të pabazuara janë edhe pretendimet që lidhen me vendimin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim. Kjo kërkesë është bazuar në garancinë e dhënë nga Ministria e Drejtësisë për rigjykimin e çështjes, por përfitimi i kësaj garancie lidhet edhe me respektimin e një afati 30-ditor në paraqitjen e kërkesës, i cili nuk është respektuar.

10.3 Në lidhje me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, bazuar në praktikën e vendosur nga Gjykata Kushtetuese, gjykimi i kërkesës për rishikim nga disa prej gjyqtarëve që kishin shqyrtuar më parë edhe rekursin, nuk përbën shkelje të këtij parimi.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

11. Kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30/2 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, si dhe *ratione materiae*, pasi pretendimet e paraqitura në kërkesë *prima facie* përfshihen në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese.

B. Për pretendimet për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit

12. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur pas rivendosjes në afat të së drejtës së ankimit, i ka cenuar atij të drejtën e mbrojtjes dhe të drejtën për t'u dëgjuar. Sipas tij, Gjykata e Lartë gjatë shqyrtimit të rekursit duhej të verifikonte nëse kërkuesi kishte marrë dijeni efektivisht për procesin, në mënyrë që t'i jepte atij mundësinë e rigjykimit të çështjes. Po ashtu, ai ka pretenduar edhe cenimin e parimit të arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi Kolegji Penal nuk ka dhënë arsyet për të cilat ka vendosur mospranimin e rekursit.

13. Gjykata vëren se neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (KPP) ka parashikuar shkaqet për të cilat mund të paraqitet rekurs, kurse neni 433 se rekursi nuk pranohet në qoftë se bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që lejon ligji dhe se mospranimi i tij vendoset nga Kolegji i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve. Në jurisprudencë konstante Gjykata ka theksuar që në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore. Veprimtaria seleksionuese e dhomës së këshillimit nuk është një shkelje e së drejtës së palëve për t'iu drejtuar gjykatës, por një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj (*shih vendimin nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në rastet kur kolegji konstaton se shkaqet, pavarësisht nga mënyra e paraqitjes së tyre, kanë të bëjnë me vlerësimin e provave, bindjen e brendshme të gjykatave të shkallëve më të ulëta apo me shkaqe që objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, ka të drejtë të mos e pranojë rekursin. Kjo është edhe përgjigja që i jep Gjykata e Lartë pretendimeve të ngritura në rekurs nga palët (*shih vendimin nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Ky lloj shqyrtimi paraparak vlerësues është kompetencë vetëm e trupës së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi dhe nuk mund të bëhet pjesë e kontrollit kushtetues që zhvillon Gjykata (*shih vendimin nr. 26, datë 9.5.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka theksuar se kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit, për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Bazuar në standardet e mësipërme, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në përputhje me kompetencat e tij ligjore, pasi ka marrë në shqyrtim shkaqet e paraqitura në rekurs i ka dhënë përgjigje kërkuesit lidhur me to, në rastin konkret, se nuk janë të tilla nga ato që parashikon neni 432 i KPP-së.

16. Edhe për sa i përket arsytimit të kufizuar të vendimeve të dhomës së këshillimit, Gjykata ka vlerësuar se kërkesat e një procesi të rregullt ligjor mund të plotësohen edhe me një arsyetim të kufizuar të këtyre vendimeve. Kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit, nga ana e kolegjeve të saj, gjatë shqyrtimit të tij paraparak në dhomën e këshillimit (*shih vendimin nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Për sa më sipër, vetëm fakti i shqyrtimit të rekursit në dhomën e këshillimit nuk është i mjaftueshëm për të konkluduar se ky proces nuk ka qenë i rregullt nga pikëpamja kushtetuese. Për pasojë, pretendimet e kërkuesit në lidhje me këtë proces janë haptazi të pabazuara.

C. Për pretendimet për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim

1. Për pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim

18. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme, për arsye se në Kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim kanë marrë pjesë katër gjyqtarë, të cilët kishin marrë pjesë më parë në Kolegjin që ka shqyrtuar rekursin e paraqitur prej ai.

19. Gjykata ka theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e

rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shikohet që bëhet (*shih vendimin nr. 6, datë 16.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet subjektiv, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin objektiv, me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimi prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohen nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv (*shih vendimin nr. 36, datë 26.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Jurisprudenca e deritanishme e Gjykatës ka evidentuar se ky parim duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përfshirë as shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar “gjykatë e njëanshme” trupi gjykues, në përbërje të të cilit ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili, në këndvështrimin objektiv, nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm. Gjykata ka theksuar se thjesht dhe vetëm pjesëmarrja e një ose më shumë gjyqtarëve në një procedim të mëparshëm, pavarësisht nga ndikimi i pranisë dhe i mendimit të tyre në të gjithë trupin gjykues, është një arsye e mjaftueshme dhe njëkohësisht një garanci më pak për kërkuuesin, tek i cili është krijuar dyshimi i bazuar se gjykata nuk ka qenë e paanshme në shqyrtimin e çështjes së tij (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, respektimi i parimit të paanshmërisë verifikohet duke zbatuar dy teste: testin subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, si edhe testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Në kuptim të testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Për sa i përket testit objektiv, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtarit të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Në këtë kuadër edhe dukja e jashtme mund të ketë një farë rëndësie. Për rrjedhojë, kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata konstaton se bazuar në aktet e administruara rezulton se gjyqtarët E.I., SH.S., T.N. dhe A.Z., kanë marrë pjesë në Kolegjin Penal, i cili me vendimin nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014 ka vendosur rrëzimin e kërkesës për rishikimin e vendimit të formës së prerë nr. 21, datë 26.1.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat. Po këta gjyqtarë kanë marrë pjesë edhe në gjykimin në Kolegjin Penal, i cili me vendimin nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014 ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi. Gjykata ka vlerësuar se pjesëmarrja e të njëjtëve gjyqtarë në dy gjykime të iniciuara nga kërkuesi nuk sjell *a priori* cenim të parimit të paanshmërisë, pasi çdokush mund të iniciojë çështje të ndryshme në të njëjtën gjykatë dhe me të njëjtët gjyqtarë, por i ndryshëm është qëndrimi kur i njëjti gjyqtar ose gjykatë gjykon të njëjtën çështje gjyqësore (*shih vendimin nr. 7, datë 7.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Për sa i përket shqyrtimit të rekursit në dhomën e këshillimit, Gjykata ka vlerësuar se ai nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërinë e tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore. Ndërsa për sa i përket rishikimit të një vendimi gjyqësor të formës së prerë, vlerësimi që bën Kolegji i Gjykatës së Lartë në këto raste është i ndryshëm nga ai që bën kur vihet në lëvizje nëpërmjet

rekursit. Kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet të jashtëzakonshëm, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Nëpërmjet këtij mjete ankimi mund të hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë përfundimtare nga gjykata. Për këto arsye, rishikimi i vendimit, si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë, është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj. Natyra e shqyrtimit të çështjes në rastet e rishikimit ka të bëjë jo vetëm me konstatimin e fakteve, por edhe me vlerësimin e tyre (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Në rastin konkret rezulton se kërkuesi pas ekstradimit në Shqipëri i është drejtuar gjykatës me kërkesë për rivendosjen në afat të së drejtës së ankimit, e cila është pranuar. Për rrjedhojë, ai ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë, duke pretenduar se nuk ka pasur dijeni për procesin, për shkak të mosnjohfimit në mënyrën e duhur nga autoritetet. Pasi ka marrë në shqyrtim rekursin, Kolegji Penal, me vendimin nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014, ka vendosur mospranimin e tij, pasi nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së. Po ashtu, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë edhe me kërkesë për rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë, bazuar në nenin 51/4 të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale” dhe nenet 450/c, 451-453 të KPP-së. Kërkuesi ka pretenduar se ekziston një garanci e dhënë nga shteti shqiptar për rigjykimin e çështjes penale ndaj tij në kushtet kur ai është gjykuar në mungesë. Në vendimin nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se “*të dënuarit të ekstraduar Gentian Doda i është përmbushur garancia e dhënë nga shteti shqiptar për rishqyrtimin e procesit të tij, mbasi pretendimet e tij janë shqyrtuar në rekursin e paraqitur prej tij në Gjykatën e Lartë*” (paragrafi 18 i vendimit).

25. Edhe pse vlerësimet që gjyqtarët E.I., SH.S., T.N. dhe A.Z. kanë bërë gjatë shqyrtimit të rekursit në dhomë këshillimi formalisht janë të ndryshme nga ato të bëra prej tyre gjatë shqyrtimit, po në dhomë këshillimi, të kërkesës për rishikim, Gjykata vlerëson se pavarësisht nga forma dhe referenca ligjore e paraqitjes së pretendimeve të kërkuesit në të dyja gjykimet, ato lidhen, në fakt, me shqyrtimin e së njëjtës çështje gjyqësore. Në këto, kushte pjesëmarrja e të njëjtëve gjyqtarë në këto dy gjykime nuk ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm të kërkuesit në lidhje me paanshmërinë e gjykatës, aq më tepër kur këta gjyqtarë përbëjnë shumicën në numër të trupit gjykues. Kur ekzistojnë kushtet që justifikojnë një dyshim të përligjur për anshmëri gjatë gjyimit, detyra e çdo gjyqtari është t'i shmanget gjykimin, në mënyrë që të mos cenojë rregullsinë e procesit gjyqësor (*shih vendimin nr. 49, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret, pjesëmarrja e gjyqtarëve E.I., SH.S., T.N. dhe A.Z. në trupin gjykues që ka shqyrtuar kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tyre nga gjykimi, ka krijuar një dyshim të justifikuar të kërkuesit se vendimi i dhënë nuk ka qenë produkt i një procesi të paanshëm.

26. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, si një prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, është i bazuar dhe duhet pranuar.

2. Për pretendimin për cenimin e parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

27. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë, për arsye se ajo nuk pranoi kërkesën për rishikim dhe nuk u dha përgjigje pretendimeve të ngritura nga kërkuesi për ekzistencën e një garancie të dhënë nga Ministria e Drejtësisë për rihapjen e procedimit penal. Po ashtu, ai ka pretenduar edhe cenimin e parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi Kolegji Penal nuk ka dhënë arsye të mjaftueshme për mospranimin e kërkesës për rishikim.

28. Gjykata në jurisprudencën e saj ka përcaktuar disa standarde kushtetuese, të cilat janë të lidhura nga pikëpamja organike dhe funksionale me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që cenimi i njërit standard ndikon në mënyrë të pashmangshme në cenimin e të tjerave. Në këtë kuptim, e drejta për të pasur akses në gjykatë i garanton individit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një

përgjigje përfundimtare prej saj, të arsyetuar, për pretendimet e ngritura (*shih vendimin nr. 17, datë 24.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Për pasojë, edhe pretendimet e mësipërme të kërkuarit do të trajtohen në këndvështrim të respektimit të parimit të arsyetimit të vendimit të Kolegjit Penal që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim.

29. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjyqimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim. Gjykata ka theksuar se vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë, dhe duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur ose të fshehtë (*shih vendimin nr. 12, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Në këtë kontekst, Gjykata ka theksuar se ajo e vlerëson arsyetimin e një vendimi gjyqësor vetëm në kuadrin e përmbushjes ose jo të standardeve të mësipërme, pasi nuk është detyrë e saj të analizojë provat dhe faktet ku është bazuar gjykata për zgjidhjen e çështjes së themelit. Kjo mbetet detyrë funksionale e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe, në aspektin e kontrollit kushtetues, Gjykata verifikon nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i ka plotësuar ose jo kriteret e përcaktuara më sipër, të cilat garantojnë të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 12, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë që e ka deklaruar atë fajtor dhe e ka dënuar në mungesë, duke pretenduar se ka pasur një shkresë nga Ministria e Drejtësisë lidhur me premtimin për rigjykim të tij, si kusht për ekstradimin e tij në Shqipëri. Edhe pse kërkuari ka kërkuar nga Kolegjit Penal që ta kërkojë zyrtarisht këtë shkresë, me pretendimin se atij nuk i është vënë në dispozicion nga ana e Ministrisë së Drejtësisë, kjo kërkesë nuk i është pranuar. Kolegji Penal në vendimin nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014 ka konstatuar se “...*kërkuari Gentian Doda ka paraqitur në Gjykatën e Lartë rekurs kundër vendimit nr. 38, datë 26.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe kjo dosje rezulton e regjistruar në Gjykatën e Lartë në datën 17.6.2013. Pa e mundur mjetin e zakonshëm ankimor, në datën 10.9.2013 ka regjistruar në Gjykatën e Lartë kërkesën për rishikimin e vendimit nr. 41, datë 26.1.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Mat. Kolegji Penal, me vendimin nr. 00-2014-764, datë 15.5.2014, ka vendosur: mospranimin e rekursit të ushtruar nga i gjykuari, kundër vendimit nr. 38, datë 6.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë, bazuar në nenin 433 të KPP-së, duke mos i gjetur të bazuara pretendimet e tij në lidhje me procesin penal të zhvilluar kundër tij. Në këto kushte, të dënuarit të ekstraduar Gentian Doda i është përmbushur garancia e dhënë nga shteti shqiptar për rishqyrtimin e procesit të tij, pasi pretendimet e tij janë shqyrtuar në rekursin e paraqitur prej tij në Gjykatën e Lartë. I dënuari është betuar dhe gjykuar në mungesë, si rrjedhojë për të kërkuar të drejtën e tij për rigjykim ai ka pasur mundësinë të përdorë dy instrumente ligjore: i) rivendosjen në afat, për të bërë ankim kur provon se nuk ka marrë dijeni për vendimin, i cili është mjeti juridik që ka vënë realisht në lëvizje gjykatën pas ekstradimit të tij... dhe ii) rishikimin... Në nenin 450 të KPP-së¹¹ janë parashikuar ndërkohë në mënyrë e qauruese rastet kur një*

¹¹ Rishikimi mund të kërkohet:

vendim gjyqësor penal i formës së prerë mund të rishikohet nga autoriteti gjyqësor shqiptar. Konstatohet se në kërkesën për rishikim të paraqitur nga ana e kërkuarit Gentian Doda nuk paraqitet asnjë nga rastet e parashikuara nga katër shkronjat e nenit 450, por ai i referohet posaçërisht garancisë së dhënë nga ana e ministrit të Drejtësisë për rigjykimin e çështjes, me qëllim garantimin e së drejtës së mbrojtjes, kërkesë të cilën e ka paraqitur edhe me rivendosjen në afat të së drejtës për të ushtruar rekurs kundër vendimit nr. 38, datë 6.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë.”.

32. Gjykata ka theksuar se interpretimi i ligjit procedural është atribut i gjykatave të sistemit gjyqësor dhe i organeve që e zbatojnë atë. Nisur nga ky parim, edhe sqarimi i kuptimit të çdo dispozite të kodeve të Procedurës dhe raporti i saj me dispozitat e tjera të përafërta me të për zbatimin e tyre në gjykimet e çështjeve është në kompetencë të gjykatave të sistemit gjyqësor. Megjithatë, problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit mund të merren në konsideratë prej kësaj Gjykate, por vetëm nëse përmes këtij procesi cenohet e drejta kushtetuese themelore për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 17, datë 24.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Në lidhje me kërkesën për rishikim, duke qenë një mjet i jashtëzakonshëm ankimi, ligjvënësi ka parashikuar se ajo mund të paraqitet vetëm për shkaqe specifike të përcaktuara në ligj dhe brenda disa afateve ligjore, të ndryshme nga ato që zbatohen për mjetet e zakonshme të ankimit. Kjo sepse ushtrimi i këtij mjeti ankimi lidhet me shkaqe që qëndrojnë jashtë procesit të themelit, të cilat mund të zbulohen rishtas nga palët dhe që janë të tilla që mund të riçelin një gjykim të mbyllur në mënyrë përfundimtare (*shih vendimin nr. 17, datë 24.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Kërkuari në kërkesën për rishikim drejtuar Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë ka pretenduar ekzistencën e shkresës së Ministrisë së Drejtësisë, me anë të cilës garantohej rigjykimi i tij pas ekstradimit në Shqipëri. Po ashtu, ai ka pretenduar se ka qenë në pamundësi për ta paraqitur vetë këtë provë, për shkak se i është refuzuar kërkesa nga autoriteti kompetent (Ministria e Drejtësisë). Pavarësisht këtyre pretendimeve, Kolegji Penal nuk ka bërë asnjë përpjekje për të vërtetuar nëse kjo shkresë ekziston, në kushtet kur marrëveshja e ekstradimit mbështetet kryesisht mbi këtë fakt. Kolegji Penal ka arsyetuar në vendimin e tij, në thelb, se nëpërmjet pranimit të kërkesës për rivendosjen në afat të së drejtës për të paraqitur rekurs dhe shqyrtimit të tij është përmbushur garancia e dhënë nga shteti shqiptar për rishqyrtimin e procesit. Në kushtet kur jo vetëm shkaqet ku bazohet mjeti i zakonshëm i ankimit, në rastin konkret rekursi, por edhe vlerësimi që bën Kolegji Penal mbi to janë të ndryshme nga ato mbi të cilat bazohet kërkesa për rishikim, si edhe në kushtet kur pretendimi për ekzistencën e garancisë nuk rezulton të jetë marrë më parë në shqyrtim apo t'i jetë dhënë përgjigje nga Kolegji Penal që ka shqyrtuar rekursin, i takonte këtij Kolegji të hetonte në lidhje me pretendimin e kërkuarit për garancinë e dhënë nga shteti shqiptar dhe t'i jepte atij një përgjigje të arsyetuar në këtë drejtim. Ky Kolegji nuk mund të mjaftohej vetëm me referimin të KPP-ja për shkaqet e rishikimit, por duhej të zbatohej edhe te detyrimet e tjera që ekzistojnë nga marrëveshjet ndërkombëtare, ku shteti është palë dhe te ligjet që janë miratuar në zbatim të tyre. Për më tepër, ky detyrim rrjedh edhe nga praktika e GJEDNJ-së lidhur me gjetjen e të gjitha mundësive për të mos gjykuar të pandehurin në mungesë ose nëse kjo nuk është e mundur, atëherë të paktën të shihen mundësitë e rihapjes së procesit. Pra, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duhej ta kishte marrë në shqyrtim marrëveshjen në fjalë, si dhe të kishte analizuar detyrimin e marrë përsipër nga Ministria e Drejtësisë bazuar në këtë marrëveshje, sipas të cilit do të mundësohej rihapja e procesit gjyqësor ndaj kërkuarit pas ekstradimit të tij në Shqipëri.

35. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se duke mos u dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura nga

-
- a) kur faktet e vëna në themel të vendimit nuk pajtohen me ato të një vendimi tjetër të formës së prerë;
 - b) kur vendimi është bazuar në një vendim të gjykatës civile, i cili është revokuar më pas;
 - c) kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë tregojnë se vendimi është i gabuar;
 - ç) kur vërtetohet se vendimi është dhënë si pasojë e falsifikimit të akteve të gjykimin ose të një fakti tjetër të parashikuar nga ligji si vepër penale.

kërkuesi në kërkesën për rishikim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk ka respektuar as kërkesat e një vendimi të arsyetuar.²

36. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuesit për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, janë të bazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, si dhe të neneve 72, 77 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
 - Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
 - Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatos Lulo, Besnik Imeraj

Anëtarë pjesërisht kundër: Sokol Berberi

Anëtarë kundër: Altina Xhoxhaj

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkues Gentian Doda jam kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, duke shfuqizuar vendimin nr. 00-2014-1772, datë 1.10.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë. Për pasojë do të paraqes në vijim, në mënyrë të përmbledhur, argumentet për qëndrimin tim në pakicë, i cili është në linjë edhe me qëndrimet e mia të mëparshme në çështje të së njëjtës natyrë.

2. Parimi i paanshmërisë së gjyqtarit/gjykatës është një nga elementet kryesore të së drejtës për një proces të rregullt. Neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së kërkojnë që një gjykatë brenda juridiksionit të saj të jetë e paanshme, ku paanshmëri do të thotë mungesë paragjykimi apo anësie, dhe ekzistenca e saj mund të provohet në mënyra të ndryshme. Për të arritur në përfundimin nëse ky pretendim është i bazuar, Gjykata ia nënshton atë dy testeve, konkretisht *testit subjektiv*, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit se bindja personale apo interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, si edhe *testit objektiv*, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Për sa i përket testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta, kurse për sa i përket atij objektiv, ai kërkon fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Lidhur me paanshmërinë objektive, në çështjen *Gjonboçari kundër Shqipërisë*, GJEDNJ-ja ka konkluduar se fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim nuk mjafton për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij, por ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që ai kryen gjatë procesit gjyqësor. Në të njëjtën mënyrë, njohuritë e detajuara të gjyqtarit mbi çështjen nuk përbëjnë ndonjë shkak për të dyshuar mbi paanshmërinë e tij gjatë marrjes së vendimit në themel. Po ashtu, as shqyrtimi paraprak i një informacioni të disponueshëm nuk do të thotë se paragjykohet shqyrtimi përfundimtar i

² Votoi kundër këtij pretendimi: S. Berberi.

çështjes.

3. Kërkesa më e rëndësishme në lidhje me çdo lloj procesi është vetëm ajo e shmangies që i njëjti gjyqtar, në marrjen e vendimit, të duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik të ndjekur më parë. Kusht i nevojshëm për të vlerësuar një rast papajtueshmërie është ekzistenca e vlerësimeve që bien mbi vetë *res indicanda*, pra gjyqtari të mos jetë i kushtëzuar nga vlerësime të mëparshme të shprehura mbi të njëjtën *res indicanda*, si pasojë e veprimtarisë së zhvilluar më parë. Do të ishim para cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor në rast se do të rezultonte e kompromentuar paanshmëria e gjyqtarit, qoftë në rastin kur gjyqtari ka manifestuar bindjen e tij brenda të njëjtit procedim, qoftë kur vlerësimi i themelit është shprehur në një procedim të ndryshëm, por në çdo rast efektet cenuese duhet të vërtetohen *in concreto*.

4. Në rastin konkret rezulton se për sa i takon paanshmërisë personale (subjektive) të gjyqtarëve që kanë marrë pjesë në të dyja kolegjet e Gjykatës së Lartë që kanë shqyrtuar rekursin dhe kërkesën për rishikim, pra bindjes së tyre të brendshme, nuk ka asnjë provë për ta vënë në dyshim atë. Kurse për sa i përket paanshmërisë objektive, duhet të hetohen rrethanat konkrete të çështjes.

5. Nga vendimet e kundërshtuara rezulton se Gjykata e Lartë fillimisht ka shqyrtuar rekursin e paraqitur nga kërkuesi, duke vlerësuar se ai nuk përmbante shkaqe ligjore, për pasojë ka vendosur mospranimin e tij, dhe më pas ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim, duke u shprehur edhe mbi pretendimet e paraqitura në lidhje me garancinë e dhënë nga shteti shqiptar për rigjykimin e çështjes penale në ngarkim të tij. Ndërsa gjykimi i parë është fokusuar mbi çështje të ligjit, vlerësimi i dytë është bazuar mbi çështje që kanë të bëjnë me zbatimin e nenit 450 të KPP-së, më konkretisht nëse ekzistonte ndonjë nga shkaqet e parashikuara në këtë dispozitë për pranimin e kërkesës për rishikim, pra për çështje që nuk janë bërë më parë objekt shqyrtimi nga gjykatat e faktit, vendimet e të cilave ka kontrolluar Gjykata e Lartë gjatë shqyrtimit të rekursit. Nuk rezulton që në shqyrtimin dhe marrjen e vendimit në lidhje me kërkesën për rishikim, gjyqtarët që kanë qenë më parë pjesë e Kolegjit Penal që ka shqyrtuar rekursin të kenë përshkuar të njëjtin itinerar logjik, të kenë dhënë mendim mbi të njëjtat çështje, apo të kenë kryer të njëjtat vlerësime të dhëna më parë prej tyre. Në këtë kuptim, vetëm fakti i pranisë së të njëjtëve gjyqtarë në të dyja kolegjet, nuk është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se gjykata ka qenë e njëanshme.

6. Për pasojë, duke pasur parasysh sa më sipër, vlerësoj se nga pikëpamja e testit objektiv veprimet e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, që kanë marrë pjesë si në Kolegjin që ka shqyrtuar rekursin në dhomë këshillimi, ashtu edhe në Kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim po në dhomë këshillimi, nuk janë të tilla që të vënë në dyshim standardin e paanshmërisë në gjykim, ndaj ky pretendim i kërkuesit duhet të ishte rrëzuar nga Gjykata si i pabazuar.

7. Po ashtu nuk jam dakord edhe me qëndrimin e shumicës se Gjykata e Lartë në shqyrtimin e kërkesës për rishikim duhet t'i jepte përgjigje pretendimit të kërkuesit në lidhje me garancinë e dhënë, sipas tij, nga shteti shqiptar për rigjykimin e çështjes penale. Interpretimi dhe zbatimi i legjislacionit penal dhe në veçanti vlerësimi i ekzistencës ose jo të shkaqeve ligjore për rishikimin e vendimit të formës së prerë është në kompetencë të Gjykatës së Lartë. Bazuar në nenin 450 të KPP-së, i cili parashikon shkaqet për të cilat mund të kërkohej rishikimi i vendimit të formës së prerë, dhënia e garancisë nga ana e shtetit shqiptar për rigjykimin e çështjes nuk parashikohet si i tillë. Megjithatë, duke pasur parasysh jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese dhe pavarësisht faktit se kërkuesi nuk ka arritur të provonte ekzistencën e një garancie të tillë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i ka marrë në shqyrtim këto pretendime dhe u ka dhënë përgjigje të arsyetuar, duke argumentuar se kjo garanci është përmbushur për sa kohë pretendimet e kërkuesit janë shqyrtuar nga Kolegji që ka marrë në shqyrtim rekursin, çka ka reflektuar mundësinë e respektimit të së drejtës për rigjykim në kuptim të garancive që jepen nga shteti shqiptar sipas ligjit për ratifikimin e Konventës për Ekstradimin. Në shqyrtimin e kërkesës për rishikim Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vepruar

në përputhje me kompetencat e tij ligjore, duke u dhënë përgjigje të arsyetuar të gjitha pretendimeve të kërkuarit.

8. Për sa më sipër, vlerësoj se në rastin konkret pretendimet e paraqitura nga kërkuari Gentian Doda janë haptazi të pabazuara dhe Gjykata duhet të kishte vendosur rrëzimin e kërkesës.

Anëtare: Altina Xhoxhaj